

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Β' ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΟΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΣΧΕΔΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΝΟΜΩΝ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

***«Εκλογικές δαπάνες συνδυασμών και υποψηφίων και έλεγχος αυτών,
κατά τις περιφερειακές και δημοτικές εκλογές»***

I. Εισαγωγικές Παρατηρήσεις

Με τις διατάξεις του προτεινόμενου Νσχ, όπως διαμορφώθηκε κατά την επεξεργασία του στη Διарκή Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης του Τμήματος Διακοπής των Εργασιών της Βουλής, τροποποιείται εν μέρει το νομοθετικό καθεστώς που διέπει τα έσοδα και τις δαπάνες των περιφερειακών και των δημοτικών συνδυασμών και των υποψηφίων αντιπεριφερειάρχων και των περιφερειακών και δημοτικών συμβούλων για τον σκοπό της προετοιμασίας και της διεξαγωγής του προεκλογικού τους αγώνα καθώς και τη χρηματοδότηση των ανωτέρω συνδυασμών και υποψηφίων (άρθρα 1–4 και 7). Τροποποιούνται, ταυτοχρόνως, διατάξεις του ισχύοντος ρυθμιστικού πλαισίου ως προς τη δημιουργία εκλογικών κέντρων, τις επιτρεπόμενες προεκλογικές δραστηριότητες και την προβολή των υποψηφίων μέσω του τύπου κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου (άρθρα 5–6), τη διαχείριση των οικονομικών των συνδυασμών και των υποψηφίων (άρθρα 8–9), τον έλεγχο των εσόδων και των δαπανών τους και την επιβολή σχετικών κυρώσεων (άρθρα 10–16), και θεσπίζονται ρυθμίσεις μεταβατικού χαρακτήρα μέχρι την πρώτη εφαρμογή του προτεινόμενου Νσχ (άρθρο 17) και άλλες, αρμοδιότητας του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (άρθρο 18).

Σκοπό των προτεινόμενων τροποποιήσεων της ισχύουσας νομοθεσίας περί εκλογικών δαπανών των υποψηφίων ενόψει του προεκλογικού τους αγώνα αποτελεί «η ουσιαστική αναμόρφωση της διαδικασίας εξέλεξης των εσόδων και των δαπανών των συνδυασμών και των υποψηφίων, με γνώμονα την ουσιαστικοποίησή τους και την υπηρετήση στο μείζονα, δυνατό βαθμό,

των αρχών της διαφάνειας και της νομιμότητας» (βλ. Αιτιολογική Έκθεση, Α΄ Γενικό Μέρος, Ι.δ.. Βλ. και άρθρο 29 παρ. 2 του Συντάγματος: «Νόμος ορίζει τις εγγυήσεις διαφάνειας ως προς τις εκλογικές δαπάνες και γενικά την οικονομική διαχείριση [...] των υποψηφίων στην τοπική αυτοδιοίκηση»). Στο πλαίσιο αυτό:

- αναδιτυπώνεται η απαγόρευση χρηματοδότησης των υποψηφίων από ν.π.δ.δ., ν.π.ι.δ. και ιδρύματα [άρθρο 3 παρ. 1β. του ν. 3202/2003, βλ. και σχετική παρατήρηση στην από 17.11.2003 Έκθεση της Επιστημονικής Υπηρεσίας επί του Νοσχ «Οριοθέτηση των εκλογικών δαπανών κατά τις Νομαρχιακές και Δημοτικές εκλογές, οικονομική διοίκηση και διαχείριση των ΟΤΑ, θέματα αλλοδαπών και άλλες διατάξεις» (ν. 3202/2003)] κατά τρόπο που, υπό τη νέα τους μορφή, οι σχετικές διατάξεις επιτρέπουν να εισφέρουν στα έσοδα των υποψηφίων (άρθρα 1 παρ. 1 και 2 παρ. 2) μόνο φυσικά πρόσωπα, τα οποία δηλώνουν διεύθυνση κατοικίας, στοιχεία της ταυτότητάς τους και αριθμό φορολογικού μητρώου (άρθρο 1 παρ. 4)

- θεσπίζεται η δυνατότητα διάθεσης από τους συνδυασμούς διπλότυπων εισιτηρίων εκδηλώσεων, τα οποία είναι αριθμημένα και θεωρημένα από την αρμόδια Δ.Ο.Υ., ενώ επί του στελέχους τους αναγράφονται τα στοιχεία της ταυτότητας των προσώπων προς τα οποία διατίθενται (άρθρο 1 παρ. 5), «ώστε να υπάρχει απόλυτη βεβαιότητα, τόσο για το πρόσωπο που εισφέρει, όσο για το λήπτη» (Αιτιολογική Έκθεση, Α΄ Γενικό Μέρος, ΙΙ.α. ι).

- εισάγεται υποχρέωση διακίνησης των εσόδων και των δαπανών των υποψηφίων αντιπεριφερειάρχων, περιφερειακών και δημοτικών συμβούλων μέσω τραπεζικών λογαριασμών (άρθρο 2 παρ. 3)

- θεωρούνται τα βιβλία εσόδων-εξόδων των συνδυασμών από την οικεία Δ.Ο.Υ. (άρθρο 9 παρ. 1) «για διασφάλιση πλήρους αξιοπιστίας αυτών» (Αιτιολογική Έκθεση, Α΄ Γενικό Μέρος, ΙΙ., στ.. Βλ. και γνμδ. του Γ΄ Τμήματος ΝΣΚ 20/2007 επί του άρθρου 11 του ν. 3202/2003 ως προς την έκταση του ελέγχου της Επιτροπής Δαπανών επί των συνδυασμών που ανέδειξαν επιτυχόντες νομαρχιακούς και δημοτικούς συμβούλους και τον ενδεικτικό χαρακτήρα της προθεσμίας υποβολής αντιγράφου του βιβλίου).

Η αρχή της διαφάνειας διατρέχει και τις ρυθμίσεις του Νοσχ με τις οποίες δημιουργείται Κεντρική Βάση Δεδομένων στο Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, όπου θα καταχωρίζεται το σύνολο των εσόδων και των δαπανών των συνδυασμών, επί ποινή εκπτώσεως για τον επικεφαλής του συνδυασμού και των υποψηφίων (άρθρο 10), όπως και τις διατάξεις εκείνες με τις οποίες ενοποιούνται η Επιτροπή Ελέγχου Δαπανών και η Επιτροπή Ελέγχου Εκλογικών Παραβάσεων (βλ. άρθρα 14 και 15 του ν. 3202/2003) σε μία, αρμόδια για την έκδοση αποφάσεων περί εκπτώσεως των υποψηφίων, την επιβολή λοιπών διοικητικών κυρώσεων

του παρόντος και τη διαβίβαση των σχετικών αποφάσεων προς εκτέλεση (βλ. άρθρα 12–16). Προς τον σκοπό αυτό, παρέχονται, από τη σύνθεση του ανωτέρω οργάνου και τη δομή της διαδικασίας, εχέγγυα αμερόληπτης και αντικειμενικής κρίσης (βλ. άρθρα 12 παρ. 2. α. και 3. β. και ε.), και θεσπίζεται δυνατότητα προσφυγής κατά των αποφάσεων της Επιτροπής στην περίπτωση της έκπτωσης (άρθρο 13 παρ. 5. β. και 15 παρ. 4). Στο πλαίσιο της αρχής της ίσης μεταχείρισης των υποψηφίων, τέλος, άλλες διατάξεις ρυθμίζουν την προβολή των υποψηφίων στα ραδιοτηλεοπτικά μέσα και το διαδίκτυο (άρθρο 6 παρ. 2–4).

II. Παρατηρήσεις επί των άρθρων του Νοχ

Γενική Παρατήρηση

Δεδομένου ότι στο προτεινόμενο Νοχ, εκτός από τις ρυθμίσεις σχετικώς προς τις εκλογικές δαπάνες των συνδυασμών και των υποψηφίων καθώς και τον έλεγχό τους, κατά τις περιφερειακές και δημοτικές εκλογές, περιλαμβάνονται και διατάξεις που αφορούν άλλα θέματα αρμοδιότητας του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, όπως, επί παραδείγματι, θέματα προσωπικού των Ο.Τ.Α., τροποποίηση διατάξεων του ν. 3852/2010 κ.λπ. (άρθρο 18 του Νοχ), πρέπει στον τίτλο του Νοχ να προστεθεί η φράση «και άλλες διατάξεις».

Επί των άρθρων του Νοχ

1. Επί των άρθρων 1 παρ. 4, 2 παρ. 3 και 3 παρ. 3

Συμφώνως προς την παρ. 4 του άρθρου 1 του Νοχ: «Τα έσοδα και οι δαπάνες των περιφερειακών και δημοτικών συνδυασμών διακινούνται, μέσω ειδικών λογαριασμών, που τηρούνται σε τράπεζες, εγκατεστημένες στην Ελλάδα. Κατάθεση στους ανωτέρω λογαριασμούς επιτρέπεται, εφόσον υπάρξει ρητή συναίνεση των προσώπων στο όνομα των οποίων τηρούνται. Οι καταθέσεις πρέπει να περιλαμβάνουν, με ευθύνη της τράπεζας, το ονοματεπώνυμο, το πατρώνυμο, (...)». Επίσης, συμφώνως προς την παρ. 3 του άρθρου 2 του Νοχ: «Τα έσοδα και οι δαπάνες των υποψηφίων των προηγούμενων παραγράφων διακινούνται, μέσω ειδικών τραπεζικών λογαριασμών, κατ' ανάλογη εφαρμογή της παραγράφου 4 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου (...)».

Δεδομένου ότι με τη ρύθμιση του άρθρου 14 παρ. 1. β. του υπό ψήφιση Νοχ θεσπίζονται διοικητικές κυρώσεις και πρόστιμα για τους συνδυασμούς που παραβιάζουν την παρ. 4 του άρθρου 1 καθώς και για τους υποψηφίους που παραβιάζουν την παρ. 3 του άρθρου 2, θα ήταν, ενδεχομένως, χρήσιμο να διευκρινισθούν η φύση της «ευθύνης» των τραπεζών και οι συνέπειες της μη συμμόρφωσής τους προς τις ως άνω διατάξεις.

Περαιτέρω, με τη διάταξη του δεύτερου εδαφίου της παρ. 3 του άρθρου 3 ορίζεται ότι: «Με τις ίδιες ποινές τιμωρούνται και οι υπεύθυνοι, κατά το άρθρο 8 του παρόντος νόμου, διαχειριστές των περιφερειακών και δημοτικών συνδυασμών ή οι υποψήφιοι περιφερειάρχες και δήμαρχοι, καθώς και οι υποψήφιοι αντιπεριφερειάρχες, περιφερειακοί και δημοτικοί σύμβουλοι, εφόσον, μέχρι την παραμονή των εκλογών, δεν πρόβαλαν γραπτή αντίρρηση και αποδέχτηκαν την κατάθεση».

Για λόγους σαφήνειας και αποφυγής δυσχερειών κατά την εφαρμογή των εν λόγω διατάξεων, θα ήταν χρήσιμο να διευκρινισθεί η διαδικασία της αποδοχής ή απόρριψης των εισφορών από τα πρόσωπα στο όνομα των οποίων τηρούνται οι ως άνω τραπεζικοί λογαριασμοί (τρόπος απόδειξης της ρητής συναίνεσης, τρόπος υποβολής της γραπτής αντίρρησης, αρμόδια όργανα κ.λπ.).

2. Επί του άρθρου 2 παρ. 2

Στην προτεινόμενη ρύθμιση, μεταξύ των εκλογικών δαπανών οι οποίες απαριθμούνται, σε κάθε περίπτωση, ενδεικτικώς, θα μπορούσαν, για λόγους διευκρινιστικούς, να συμπεριληφθούν και οι δαπάνες που αφορούν στην κάθε μορφής ηλεκτρονική επικοινωνία.

3. Επί του άρθρου 3 παρ. 1

Συμφώνως προς την προτεινόμενη διάταξη, «απαγορεύονται η χρηματοδότηση και κάθε είδους παροχές προς τους περιφερειακούς και δημοτικούς συνδυασμούς, καθώς και προς τους υποψήφιους αντιπεριφερειάρχες, (...) από: α. φυσικά πρόσωπα, τα οποία είναι οφειλέτες των οικείων νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων ή δήμων, για ποσό ανώτερο των χιλίων (1.000) ευρώ. Για το σκοπό αυτόν, οι ανωτέρω οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) υποχρεούνται να παραδώσουν στους επικεφαλής των αντίστοιχων συνδυασμών καταστάσεις οφειλετών για ποσά ανώτερα των τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ. (...)». Εκ παραδρομής, στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 1. α. αναφέρεται ότι οι Ο.Τ.Α. υποχρεούνται να παραδίδουν καταστάσεις οφειλετών για ποσά ανώτερα των τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ και όχι των χιλίων (1.000) ευρώ.

4. Επί του άρθρου 3 παρ. 2

Συμφώνως προς την προτεινόμενη ρύθμιση «Δεν είναι δυνατή η λήψη τραπεζικών δανείων με σκοπό τη χρηματοδότηση συνδυασμών και υποψηφίων».

Σχετικώς παρατηρείται ότι, στο μέτρο που εισάγεται περιορισμός ως προς τα μέσα χρηματοδότησης των υποψηφίων, ο οποίος αφορά, εκτός από τους

τρίτους, και τους ίδιους τους υποψηφίους και, κατ' επέκταση, το δικαίωμά τους να συμμετέχουν στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της χώρας, θα έπρεπε, ενδεχομένως, να προκύπτει σαφέστερα ο σχετικός δικαιολογητικός λόγος από την Αιτιολογική Έκθεση. Επισημαίνεται, εξ άλλου, ότι για την παράβαση της ανωτέρω διάταξης δεν προβλέπεται κύρωση.

5. Επί του άρθρου 3 παρ. 3

Δια της παρ. 3 του άρθρου 3 του υπό ψήφιση Νοσχ, σε περίπτωση χρηματοδότησης ή άλλων παροχών κατά παράβαση της παρ. 1 του άρθρου 3 του Νοσχ καθώς και κατά παράβαση της παρ. 1 του άρθρου 1 του Νοσχ, εκείνος που χρηματοδότησε ή προέβη στην παροχή τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι ενός έτους και χρηματική ποινή από τριάντα έως εκατό χιλιάδες ευρώ. Εν προκειμένω η περιγραφή της αξιόποινης συμπεριφοράς γίνεται δια παραπομπής στην παρ. 1 του άρθρου 1 του υπό ψήφιση Νοσχ, στην οποία όμως διατυπώνεται ο ορισμός των εσόδων των περιφερειακών και δημοτικών συνδυασμών. Θα ήταν, ενδεχομένως, σκόπιμο, αντί της παραπομπής στην παρ. 1 του άρθρου 1, να περιγραφεί η αξιόποινη συμπεριφορά ώστε να ικανοποιείται η αρχή της νομιμότητας.

6. Επί του άρθρου 5 παρ. 1

Η φράση «(...) για μεν τις δημοτικές εκλογές δεν είναι επιτρεπτή πέραν του ενός, για κάθε εκλογική περιφέρεια, για δε τις περιφερειακές εκλογές, πέραν, επίσης, του ενός, για κάθε εκλογική περιφέρεια», θα ήταν προτιμότερο να αντικατασταθεί ως εξής: «(...) τόσο για τις δημοτικές όσο και για τις περιφερειακές εκλογές δεν είναι επιτρεπτή πέραν του ενός, για κάθε εκλογική περιφέρεια».

7. Επί του άρθρου 6 παρ. 1 και 3

α) Στην παρ. 1 περίπτωση α του άρθρου 6 του υπό ψήφιση Νοσχ αναφέρεται ότι η παραχώρηση της χρήσης ή η μίσθωση υπαίθριων ή στεγαζόμενων χώρων, από και προς τρίτους, για τη λειτουργία εκλογικών κέντρων, εκλογικών γραφείων και εντευκτηρίων κάθε μορφής, για την προβολή υποψηφιότητας, συνιστά ποινικό αδίκημα για τους κυρίους των ακινήτων, τους εκμισθωτές και τους μισθωτές τους, το οποίο τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους. Εν προκειμένω θεσπίζεται ποινική διάταξη δια της περιγραφής συμπεριφοράς και της πρόβλεψης ποινής και, συνεπώς, παρέλκει η φράση «συνιστά ποινικό αδίκημα», η οποία θα ήταν ενδεχομένως σκόπιμο να διαγραφεί.

β) Στην παρ. 3 του άρθρου 6 του υπό ψήφιση Νοσχ αναφέρεται ότι εμφανίσεις των υποψηφίων στους φορείς της παρ. 2, εφόσον αποδειχθεί ότι πραγ-

ματοποιούνται έναντι οικονομικού ανταλλάγματος για τους ιδιοκτήτες ή νόμιμους εκπροσώπους των οικείων φορέων, συνιστούν ποινικό αδίκημα το οποίο επισύρει ποινή φυλάκισης τουλάχιστον ενός έτους. Υπό το φως του ό-τι για τη διαπίστωση της πλήρωσης των όρων ενός εγκλήματος απαιτείται ο σχηματισμός πλήρους δικανικής πεποίθησης, άλλως ισχύει η αρχή *in dubio pro reo* («εν αμφιβολία υπέρ του κατηγορουμένου», βλ. σχετικά Ν. Ανδρουλάκη, Θεμελιώδεις αρχές της ποινικής δίκης, 3η έκδοση, σελ. 225-226, 229 επ.), η φράση «αποδειχθεί ότι» θα ήταν ορθότερο να διαγραφεί. Επίσης, θα ήταν ενδεχομένως σκόπιμο να διαγραφεί και η φράση «συνιστούν ποινικό αδίκημα», καθόσον η φύση του κανόνα προκύπτει ήδη από την απειλή ποινής για τη συμπεριφορά που περιγράφεται σε αυτόν.

γ) Παρατηρείται, περαιτέρω, ότι για την παράβαση της απαγόρευσης της παρ. 1 περίπτωση β. i., η οποία απευθύνεται σε υποψήφιους αντιπεριφερειάρχες, περιφερειακούς και δημοτικούς συμβούλους, πέραν των δημάρχων και των τρίτων (βλ. άρθρα 6 παρ. 1 περίπτωση β. ii. και 16 παρ. 1 και 3), δεν προβλέπονται κυρώσεις σε βάρος άλλων προσώπων.

8. Επί του άρθρου 7 παρ. 1. 6 και 2. 6.

Για λόγους σαφήνειας και αποφυγής δυσχερειών κατά την εφαρμογή των εν λόγω διατάξεων, το κείμενο των διατάξεων των περιπτώσεων ii) και iii) της παρ. 1. β πρέπει να αντικατασταθεί ως εξής:

«ii. Σε εκλογικές περιφέρειες με πληθυσμό από εκατό χιλιάδες (100.000) έως εκατόν πενήντα χιλιάδες (150.000) κατοίκους, ο ανωτέρω συντελεστής ορίζεται σε τρεις (3) μονάδες.

iii. Σε εκλογικές περιφέρειες με πληθυσμό από εκατόν πενήντα χιλιάδες (150.000) έως διακόσιες χιλιάδες (200.000) κατοίκους, ο συντελεστής ορίζεται σε τρεισήμισι (3,5) μονάδες.»

Ομοίως, το κείμενο των διατάξεων των περιπτώσεων ii) iii) iv) και v) της παρ. 2. β πρέπει να αντικατασταθεί ως εξής:

«ii) Σε εκλογικές περιφέρειες με πληθυσμό από τριάντα χιλιάδες (30.000) έως εξήντα χιλιάδες (60.000) κατοίκους ορίζεται σε δύο (2) μονάδες.

iii) Σε εκλογικές περιφέρειες με πληθυσμό από εξήντα χιλιάδες (60.000) έως εκατό χιλιάδες (100.000) κατοίκους ορίζεται σε δύομισι (2,5) μονάδες.

iv) Σε εκλογικές περιφέρειες με πληθυσμό από εκατό χιλιάδες (100.000) έως εκατόν πενήντα χιλιάδες (150.000) κατοίκους ορίζεται σε τρεις (3) μονάδες.

v) Σε εκλογικές περιφέρειες με πληθυσμό από εκατόν πενήντα χιλιάδες (150.000) έως διακόσιους χιλιάδες (200.000) κατοίκους ορίζεται σε τρεισήμισι (3,5) μονάδες.»

9. Επί του άρθρου 7 παρ. 6

Με την προτεινόμενη διάταξη ορίζεται ότι: «Η δαπάνη για τη διαφημιστική προβολή σε ραδιοτηλεοπτικά μέσα και διαδικτυακούς τόπους των συνδυασμών και των υποψηφίων υπολογίζεται με βάση τους εγκεκριμένους, κατά την κείμενη νομοθεσία, τιμοκαταλόγους που ισχύουν κατά τη δημοσίευση του παρόντος».

Όσον αφορά τη διαφημιστική προβολή των υποψηφίων στα ραδιοτηλεοπτικά μέσα, παρατηρούνται τα εξής:

Συμφώνως προς το έκτο εδάφιο της παρ. 9 του ν. 1866 («Ίδρυση Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης και παροχή αδειών για την ίδρυση και λειτουργία τηλεοπτικών σταθμών»), το οποίο προστέθηκε με την παρ. 13 του άρθρου 3 του ν. 2328/1995, η μετάδοση ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών μηνυμάτων από υποψήφιους βουλευτές ή υποψηφίους συνδυασμών των εκλογών της τοπικής αυτοδιοίκησης απαγορεύεται.

Επίσης, συμφώνως προς το άρθρο 49 παρ. 1 του ν. 3463/2006 («Κύρωση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων»), «Οι διατάξεις της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών εφαρμόζονται αναλόγως και κατά τη διενέργεια των δημοτικών και κοινοτικών εκλογών για όσα θέματα δεν υφίσταται ειδική πρόβλεψη στις ρυθμίσεις του παρόντος». Στο άρθρο 47 παρ. 1. γ. του π.δ. 96/2007 («Κωδικοποίηση της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών») ορίζεται ότι απαγορεύεται στους υποψήφιους βουλευτές, κατά την προεκλογική περίοδο, η προβολή διαφημιστικών μηνυμάτων μέσω των δημόσιων και ιδιωτικών ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών σταθμών ελεύθερης λήψης ή των φορέων παροχής συνδρομητικών ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών υπηρεσιών.

Περαιτέρω, συμφώνως προς την Οδηγία υπ' αριθμ. 3/5.9.2006 του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης (άρθρο 2 παρ. 9) σχετικά με την «Ραδιοτηλεοπτική κάλυψη της προεκλογικής περιόδου των κοινοτικών, δημοτικών και νομαρχιακών εκλογών της 15ης και 22ας Οκτωβρίου 2006», «Απαγορεύονται οι κάθε είδους διαφημίσεις υποψηφίων κοινοτικών, δημοτικών ή νομαρχιακών συμβούλων, υποψηφίων προέδρων κοινοτήτων, δημάρχων ή νομαρχών και προέδρων νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων». Τέλος, συμφώνως προς την Οδηγία υπ' αριθμ. 3/15.9.2009 του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης (άρθρο 4 παρ. 1) σχετικά με τη «Ραδιοτηλεοπτική κάλυψη της προεκλογικής περιόδου των βουλευτικών εκλογών της 4ης Οκτωβρίου 2009, «Απαγορεύεται η μετάδοση από τους ραδιοτηλεοπτικούς σταθμούς διαφημιστικών μηνυμάτων υποψηφίων βουλευτών (άρθρο 47 παρ. 1 στοιχ. Γ' Π.Δ. 96/2007)».

Επισημαίνεται, επίσης, ότι στο άρθρο 2 παρ. 3 του καταργούμενου δια του παρόντος ν. 3202/2003 («Εκλογικές δαπάνες κατά τις νομαρχιακές και δη-

μοτικές εκλογές, οικονομική διοίκηση και διαχείριση των Ο.Τ.Α., θέματα αλλοδαπών και άλλες διατάξεις») προβλέπεται ότι στις δαπάνες των υποψηφίων νομαρχιακών και δημοτικών συμβούλων περιλαμβάνεται, μεταξύ άλλων, κάθε ποσό που καταβάλλεται για την καταχώριση και την προβολή μηνυμάτων από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και την παροχή κάθε μορφής υπηρεσιών από επιχειρήσεις διαφημίσεων, τύπου και δημόσιων σχέσεων.

Υπό το φως των ανωτέρω, θα ήταν, ενδεχομένως, σκόπιμο, να διευκρινισθεί περαιτέρω η βούληση του νομοθέτη σχετικώς με τη δυνατότητα διαφημιστικής προβολής των υποψηφίων στα ραδιοτηλεοπτικά μέσα και το διαδίκτυο (βλ. και ΣΤΕ 2476 και 2477/2008).

10. Επί του άρθρου 10 παρ. 6

Με την προτεινόμενη διάταξη ορίζεται ότι: «Τα δημοσιοποιούμενα στοιχεία της παραγράφου 2 αναρτώνται, επίσης, με φροντίδα των συνδυασμών, στις ιστοσελίδες των οικείων οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης». Για λόγους εφαρμογής της εν λόγω διάταξης, θα ήταν, ενδεχομένως, σκόπιμο να προσδιορίζεται χρονικώς η θεσπιζόμενη υποχρέωση.

11. Επί του άρθρου 12 παρ. 2. α.

Στο τρίτο εδάφιο της παρ. 2. α. του προτεινόμενου άρθρου ορίζεται ότι: «Στην Επιτροπή μετέχει, κατ' αντιστοιχία των θεμάτων που αναφέρονται σε περιφερειακές και δημοτικές εκλογές, ένας εκπρόσωπος της Ε.Ν.Α.Ε. και της Τ.Ε.~Κ. του νομού της έδρας της Περιφέρειας». Για λόγους σαφήνειας, θα ήταν ενδεχομένως χρήσιμο να διευκρινισθεί εάν στην Επιτροπή Ελέγχου Δαπανών και Εκλογικών Παραβάσεων θα μετέχουν ένας εκπρόσωπος της Ε.Ν.Α.Ε. και ένας της Τ.Ε.~Κ., είτε ένας κοινός εκπρόσωπος και των δύο είτε ένας εκπρόσωπος μίας εκ των δύο, κατόπιν σχετικής πρόσκλησης του Προέδρου της Επιτροπής, αναλόγως με το εάν τα θέματα που συζητούνται αφορούν τις δημοτικές ή τις περιφερειακές εκλογές.

12. Επί του άρθρου 12 παρ. 4 και 5. α.

Συμφώνως προς το τελευταίο εδάφιο της παρ. 4 του παρόντος, οι υπάλληλοι που αποσπώνται και διατίθενται για παράλληλη άσκηση καθηκόντων στην Επιτροπή Ελέγχου Δαπανών και Εκλογικών Παραβάσεων, λαμβάνουν τις αποδοχές, τις πρόσθετες αμοιβές και τα πάσης φύσεως επιδόματα της οργανικής τους θέσης. Περαιτέρω, στην παρ. 5. α. προβλέπεται ότι με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Ίακυβέρνησης και Οικονομικών καθορίζεται η μηνιαία αποζημίωση, εκτός των μελών της Επιτροπής, και των υπαλλήλων που αποσπώνται και διατίθενται σε αυτή. Το σημείο αυτό χρήζει διευκρίνισης.

13. Επί του άρθρου 14 παρ. 1

Για λόγους συντακτικής αρτιότητας, η προτεινόμενη διάταξη θα πρέπει να αναδιατυπωθεί ως εξής: «1. Εκτός των παραβάσεων για τις οποίες προβλέπονται διοικητικές κυρώσεις στις διατάξεις του παρόντος, υπόκεινται σε διοικητικές κυρώσεις και οι ακόλουθες παραβάσεις των συνδυασμών και των υποψηφίων: (...)».

14. Επί του άρθρου 16 παρ. 1 και 3

α) Η παρ. 1 του άρθρου 16 του υπό ψήφιση Νσχ προβλέπει ότι η παραβίαση από τρίτους των περιπτώσεων α και β. ii. της παρ. 1 του άρθρου 6 του προτεινόμενου Νσχ συνιστά ποινικό αδίκημα, το οποίο τιμωρείται με ποινή φυλάκισης έως έξι μηνών. Εν προκειμένω η περίπτωση α της παρ. 1 του άρθρου 6 στο πρώτο εδάφιο περιέχει απαγόρευση, ενώ στο δεύτερο εδάφιο θεσπίζει ποινικό κανόνα. Οι ποινικοί κανόνες είναι δευτερεύοντες κανόνες, δηλαδή ορίζουν τις έννομες συνέπειες (ποινή) που επέρχονται, όταν πληρούνται όλα τα στοιχεία ενός εγκλήματος. Από την ύπαρξή τους συνάγονται λογικώς οι πρωτεύοντες κανόνες, που μπορεί να είναι απαγορευτικοί ή επιτακτικοί (Ν. Ανδρουλάκης, Ποινικό Δίκαιο Γενικό Μέρος Ι, Αθήνα 2006, σελ. 5 επ., Χ. Μυλωνόπουλος, Ποινικό Δίκαιο Γενικό Μέρος Ι, σελ. 5). Εν προκειμένω η προτεινόμενη διάταξη τιμωρεί την παραβίαση της απαγόρευσης που περιέχεται στο πρώτο εδάφιο της περίπτωσης α και, επομένως, συνιστά δευτερεύοντα κανόνα. Εφόσον όμως το δεύτερο εδάφιο δεν περιέχει απαγόρευση, δηλαδή πρωτεύοντα κανόνα, αλλά περιγράφει αξιόποινη συμπεριφορά, δηλαδή περιέχει δευτερεύοντα κανόνα, θα ήταν νομοτεχνικώς ορθότερο, αντί της παραπομπής συνολικώς στην περίπτωση α, να γίνει παραπομπή μόνο στο πρώτο εδάφιο της. Περαιτέρω, θα ήταν ορθότερο να τροποποιηθεί το δεύτερο εδάφιο της περίπτωσης α της παρ. 1 του άρθρου 6, ώστε να τιμωρούνται και οι τρίτοι.

β) Επίσης, η παρ. 3 του άρθρου 16 του υπό ψήφιση Νσχ προβλέπει ότι η μη τήρηση από τους δημάρχους των υποχρεώσεων που απορρέουν από την περίπτωση β. ii. της παρ. 1 του άρθρου 6 συνιστά ποινικό αδίκημα που τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον έξι μηνών. Θα ήταν, ίσως, νομοτεχνικώς ορθότερο, στις ανωτέρω παρ. 1 και 3 του άρθρου 16 να διαγραφεί η φράση «συνιστά ποινικό αδίκημα», εφόσον η φύση του κανόνα προκύπτει ήδη από την απειλή ποινής για τη συμπεριφορά που περιγράφεται σε αυτόν.

15. Επί του άρθρου 18 παρ. 10. ιζ) και κ)

Για λόγους ευχερέστερης εφαρμογής τους, οι θεσπιζόμενες διατάξεις πρέπει να ενσωματωθούν στα άρθρα 225 και 254 του ν. 3852/2010, αντιστοίχως.

16. Επί του άρθρου 18 παρ. 10. ιη). 1.

Στο τελευταίο εδάφιο της προτεινόμενης διάταξης γίνεται αναφορά στην «έκδοση της πρόσκλησης που προβλέπεται στο άρθρο 222 του ν. 3852/2010 (ΦΕΚ 87 Α΄)». Σημειώνεται ότι στο εν λόγω άρθρο, υπό τον τίτλο «Οργάνωση Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας Ο.Τ.Α.», προβλέπεται η ρύθμιση θεμάτων οργάνωσης και λειτουργίας, καθορισμού των οργανικών μονάδων και των αρμοδιοτήτων τους, καθώς και σύστασης και κατανομής οργανικών θέσεων της Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας Ο.Τ.Α., με την έκδοση προεδρικού διατάγματος. Επίσης, προβλέπεται η δυνατότητα ρύθμισης, με όμοιο προεδρικό διάταγμα, των αποσπάσεων των υπαλλήλων που υπηρετούν στην Αυτοτελή Υπηρεσία Εποπτείας Ο.Τ.Α., και καθορισμού των τυπικών προσόντων επιλογής των προϊστάμενων οργανικών μονάδων της Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας Ο.Τ.Α., εφόσον δεν επαρκούν οι υπηρετούντες υπάλληλοι που έχουν τα προβλεπόμενα από τον Υπαλληλικό Κώδικα τυπικά προσόντα.

Αθήνα, 28 Ιουλίου 2010

Οι εισηγητές
Αθανασία Διονυσοπούλου
Επιστημονική Συνεργάτις
Δημήτριος Βασιλείου
Γεωργία Μακροπούλου
Ειδικοί Επιστημονικοί Συνεργάτες

Ο Προϊστάμενος του Β΄
Τμήματος Νομοτεχνικής Επεξεργασίας
Στέφανος Κουτσουμπίνας
Επ. Καθηγητής της Νομικής Σχολής
του Πανεπιστημίου Θράκης

Ο προϊστάμενος της Β΄ Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αστέρης Πλιάκος
Αν. Καθηγητής του Οικονομικού
Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών